

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁSOK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

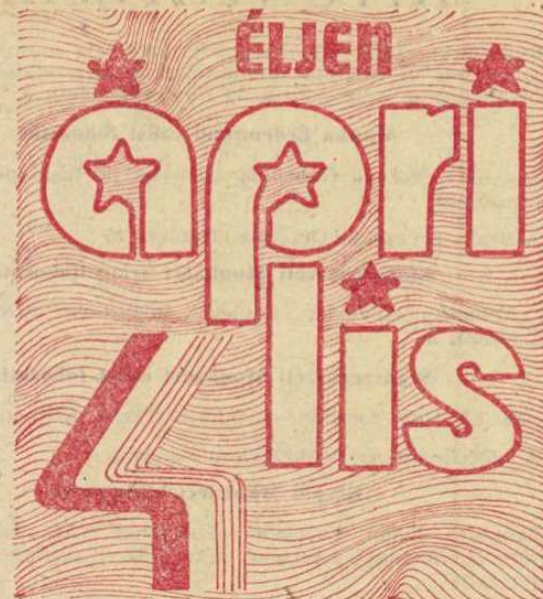

1981. MÁR. 2. XXVI. ÉVFOLYAM

3. SZÁM

1981. MÁRCIUS

ÁRA: 1,20 FORINT

Pontosabban, gyorsabban, megbízhatóbban!

A vezérigazgatóság nagy tanácstermében február 13-án a KPM, a posta és a szakszervezet vezetői, képviselői megtartották az esedékes nagyaktív-értekezletet, amelynek fő célja már jó ideje az, hogy a posta felső vezetői beszámoljanak az elmúlt évi tervteljesítésről, az elvégzett feladatokról, s egyúttal — a tervek alapján — megvitassák az idei feladatokat, valamint a dolgozók élet- és munkakörülményeinek kapcsolódó időszerű tennivalókat.

Ami a posta elmúlt évi tevékenységét illeti, a fő cél, a terven felüli távbeszélő-fejlesztés volt, a többi szolgáltatásban pedig a mennyiségi és minőségi színvonal megtartása.

A postaforgalomban

a mennyiségi mutatók összességükben változatlanok voltak.

A küldemények útját végigkísérve a felvételtől a kézbesítésig, a feldolgozásnál és a szállításhoz szükséges a nehézségek nagy része. A felvételnél a várakozási idő általában elfogadható: 2–3 perc, egyes vidéki nagyhivataloknál és Budapesten viszont a 10 percet is meghaladja.

A feldolgozásnál a fő gond a göchivatali hálózati kiépítésének az elmaradása, valamint a hivatalok jó részének korszerűtlensége. Ezek miatt évente mintegy 18–20 millió küldeményt csak késve tudtak továbbítani. Emellett az automata levélfeldolgozó gépsor kihasználtsága is elmaradt a tervezett mértéktől, aminek egyik oka az, hogy a vártnál kevesebb volt a szabványlevél, a másik pedig az, hogy a helyes irányítószámmal ellátott küldemények aránya jócskán csökkent.

A szállítóeszközök jelenleg még képesek a mennyiségi feladatok ellátására, egy részük azonban mind munkavédelmi, mind szociális szempontból kifogásolható.

Még mindig jelentős a kézbesítők fizikai megterhelése. Több mint 5000 kézbesítő visz a megengedett 20 kg-os súly helyett a hét egyes napjain 40–50 kg-os terhet. A támpont rendszerű kézbesítés továbbfejlesztésének eredményeként ma már a külterületen lakók kétharmada ilyen módon — és rendszeresen — kapja meg küldeményeit.

A hírlapszolgálat fejlesztése jó néhány területen elmaradt a tervezettől. Nem valósult meg a napi- és estváb lapok igénylésének számítógépre vitele; kevesebb hírlapfeldolgozó gé-

pet szereztek be; a hírlapok előreszállítása — ami pedig nagy mértékben csökkentené a hírlapkézbesítők fizikai terhelését — még mindig csak 13 hivatal 102 járására terjed ki; igen szűk, korszerűtlen, egészségtelen és alacsony fokon van gépesítve a központi hírlapfeldolgozó expedíció, s szinte alkalmatlan feladatának ellátására.

Az elmúlt évben 30 postahivatalt építettek, illetve újjítottak fel. Az ország 3218 hivatalának egyharmada azonban még most sem felel meg maradéktalanul rendeltetésének. Még mindig 24 közvetlenül életveszélyes hivatal van. Ezek megszüntetése a legsürgősebb intézkedések közé tartozik; ez nem lehet az anyagi eszközök függvénye. Ha szükséges, be kell zárni ezeket a hivatalokat, akár ideiglenesen, akár végleg.

A távközlési szolgálatban

A főközpontok kapacitásának bővítése kiugróan magas volt, ami abból következett, hogy a három éven át tartó 45 000-es fejlesztési program túlnyomó része az utolsó évben — sajnos, csak az év második felében — valósult meg. Erre a kiemelt bővítésre — ez nem is lehet vitatéma — egyetemes szükség volt az országnak. A hirtelen növekedésnek azonban vannak hátrányai is, mint például az elmúlt évi fenntartási tevékenység nagy részének az elmaradása, illetve áthúzódása erre az évre. Ez most a távközlési szolgálatban dolgozók legfőbb feladata. Erről beszélt referátumában dr. Buják Konstantin, vezérigazgató-helyettes és hozzászólásában dr. Szarka György, a Budapesti Távközlési Igazgatóság tszbt-titkára is. Az elkövetkező hónapokban a legfőbb feladat tehát az elmúlt évi és az idei fenntartást, karbantartást és rekonstrukciós feladatokat maradéktalanul elvégzése.

A másik fő tennivaló a távbeszélő-központok forgalomlebonnyító képességének javítása, további mérésükkel, megfigyelésekkel, és forgalomszervezési intézkedésekkel, abból a célból, hogy a sikertelen hívások aránya, amely jelenleg még 60 százalék, jelentősen csökkenjen.

Az országos távhívószolgálat újabb központok bekapcsolásával tovább bővült, s így 226-ra nőtt az e rendszerbe bekapcsolt települések száma. Nemzetközi távhívásunk 27 európai országgal van. Mind a belföldi, mind a nemzetköz-

zi távhívásban gondot okoz az állomások kétes elérhetősége. Sajnos, az automatikus távolsági hívásoknak nagy százaléka sikertelen, vagy a helyközi vonal, vagy a helyközi hálózat, vagy az előfizető foglaltsága miatt.

A múlt örökségei a felújítás áramkörök. Ezek közül az elmúlt évben 45-öt sikerült kiváltani, de még így is 1019 ilyen áramkör maradt használatban, amelyekkel 2500 községben mintegy 20 000 előfizetőt szolgál ki a posta.

A feladott táviratok száma 4 százalékkal növekedett 1979-hez képest. A ttx göchivatalok száma 280-ra, a telexelőfizetők száma 8043-ra növekedett.

A vezeték nélküli távközlés helyzete a legmegnyugtatóbb. A tévé egyes programját az ország területének 91 százalékán lehet venni jó minőségben (az előfizetők száma 2,75 millió). Újabb adó- és átjátszóadók telepítésével már a kettes műsor is az ország nagyobbik felén (54 százalékon) vehető. A középhullámú sávban lehetővé vált a Petőfi-műsor sugárzása a lakóhegyi 150 kW-os adóval.

Mindezt figyelembe véve és összevetve a posta — különböző költségmegtakarító intézkedésekkel — teljesítette az 1980-ra előirányzott tervét. A bevételek 5,5 százalékkal növekedtek.

A posta 1980. évi összlet-száma — 500 fős növekedéssel — elérte a 64 600-at. A bérszínvonal 0,5 százalékkal haladta meg az előirányzottat, ami a 8,2 millió Ft bérpreferenciának és a bérfejlesztési tartalék felhasználásának köszönhető. Így az átlagbér 5, a kereset 3,7 százalékkal volt magasabb az 1979. évinél.

A munkaverseny segítségével

A szocialistabrigád-mozgalom tartalmi színvonalának fejlődéséről tanuskodik a kézzelfogható, jól érthető vállalatok növekvő száma, valamint a csak látszateredményt ígérő vállalatok csökkenése. A szocialista brigádok egymást segítik a csúcsforgalom zavartalan lebonyolításában, s munkaerőhiány esetén vállalták a többletszolgálat ellátását is.

A tartalmi javulás mellett számszerű fejlődést is hozott a verseny. Az előző évi 2986 brigáddal szemben 1980-ban már 3026 brigád versenyzett — 29 695 taggal. A szocialista címet 2303 brigád, 22 648 taggal nyerte el. Ebből anyanyer-

met 181, ezüstöt 291, bronzot 353 szocialista brigád kapott, összesen 15-tel többet az előző évinél. A kongresszus tiszteletére 130 új munkabrigád is alakult.

A kollektívák munkájában nagy lendítő erő és tartalék van — mondta Szépe Lőrinc, a Pécsi Postaigazgatóság tszbt-titkára. — A munkaverseny-mozgalom megújulásának a tanúi lehetünk, hiszen egyre nő a komplex brigádok és a komplex munkavállalások száma is.

A munkavédelem helyzete a műszaki, szervezési, ellenőrzési, oktatási és nevelési intézkedések következtében kedvezően alakult. Az üzemi balesetek száma 6, a táppénzes napoké pedig 8 százalékkal csökkent az előző évihez képest. Ugyancsak csökkent a halálos esetek száma is: 9-ről 4-re. Ez a négy halál is elkerülhető lett volna nagyobb körültekintéssel és a technológiai fegyelem betartásával.

Szociális ellátásunk tovább javult. Befejeződött a 100 férőhelyes érdei óvoda, a szegedi vasutas-postás óvoda, valamint a Virányos úti gyermekintézmény építése. Elkészült a balaton-szabadi gyermeküdülő, valamint a szántódi tábor rekonstrukciója. Átadtak Siófokon egy 50 személyes üdülőt.

720 postás dolgozó részesült különböző forrásokból lakásépítési támogatásban.

Az új ötéves tervben

1981-ben fő feladat a szolgáltatások jelenlegi színvonalának megtartása, helyenként emelése. A VI. ötéves tervben, s természetesen annak kezdő évében, 1981-ben is fokozott figyelmet kell fordítani a szolgáltatások közötti fő arányok megtartására. A szakszervezetnek az a véleménye — mint azt Kovács József, a Postások Szakszervezetének osztályvezetője elmondta —, hogy mindenképpen a tervben meghatározottakat kell szem előtt tartani a postaforgalomban, az üzemvitelben és a szociális beruházások terén. Külön öröm a szakszervezet számára, hogy az ez évi terv átdolgozása alkalmával figyelembe vették a központi vezetőség javaslatait is.

Mint az a postás dolgozók körében közzismert, a tarifabevételi többlet — a távbeszélő kivételével — nem eredményez rövid távon ugrásszerű javulást a szolgáltatások minőségében. Ez azonban az igénybevevőket nem érdekli, csak az, hogy a több pénzért jobb minőségű szol-

gáltatást kapjon és udvariasabb bánásmódban részesüljön. Nos, mindkét területen van még tennivalónk.

Kulturált magatartással

Amihez nem kell külön pénz, az az udvarias kiszolgálás, a kulturált magatartás és megjelenés, s ez végső soron szintén minőségjavító tényező.

Evégett az év folyamán például elkészülnek az új típusú egyenruhák — mint azt Cseh János, az Anyaghivatal igazgatója mondta —, melyek remélhetőleg kielégítik a dolgozók igényeit is. (Az első szűk körű bemutató már meg is volt; újabb formákkal, színekkel kell a választékot bővíteni egy-két héten belül, s akkor széles körű közvélemény-kutatás alapján alakul ki a végleges forma és szín.)

A nem megfelelően kiaknázott „postás társadalmi” lehetőségekről mondott véleményt Pullai Árpád közlekedés- és postaügyi miniszter és Szathmári Géza, a BUVIG igazgatója. Mindketten kiemelték az alsó szintről, a dolgozóktól jövő kezdeményezések jelentőségét, amelyekben igen sok lehetőség rejtőzik. A dolgozókat nemcsak meghallgatni kell, hanem tenni is, ha jó az ötlet, a javaslat. Minél gyorsabban valósítunk meg egy javaslatot, annál több a hasznunk belőle. Ugyancsak sok jó javaslat hangzik el a bizalmi testületi üléseken a végrehajtó szolgálatban.

A hozzászólók a felsoroltakon kívül foglalkoztak még a jobb munkát hátráltató tényezőkkel, valamint az érdekeltségi rendszer és teljesítménybérézés további kiterjesztésével, az ötnapos munkahét bevezetésével; a munka- és üzemszervezés jelentőségével és az abban rejlő tartalékokkal, a továbbképzések szintjének emelésével, a közönség fokozottabb megbecsülésével és a közönségkapcsolat javításának, szélesítésének szükségességével is.

Az 1981. évi terv 580-as (teljes munkaidőre átszámított) létszámnövekedést tartalmaz, amelyből 410 fizikai dolgozó. A bérszínvonal a tervek szerint ebben az évben 5 százalékkal fog növekedni a postán. Elosztásánál megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a teljesítményhez kötött ösztönző bérézésre, a különösen kedvezőtlen munkaerőhelyzettel rendelkező fővárosi postaszervek bérézésére, valamint a

pénzkezelési és a műszakpótlék rendezésére.

A munkaverseny is a megnövekedett feladatok minél maradéktalanabb ellátásának segítésére hivatott. Ezért nemcsak a kollektívákban, hanem a vezetőknek is többet kell tenniük. A szakszervezeteknek pl. nagyobb aktivitással kell résztvenniük a verseny irányításában, a verseny előfeltételeinek megteremtésében és a komplex brigádok szervezésében.

A munkavédelmi terv 322 millió Ft-ot tartalmaz. Folytatni kell a korszerűtlen munkahelyek, felújítását, korszerűsítését, a szellőztető és klímaberendezések rekonstrukcióját, a korábban megkezdett kiegészítést. Előterbe kerül a biztonságtechnikai színvonal emelése, különös tekintettel az érintésvédelemre.

Javítani kell a dolgozók egyéni védőruhával és védőfelszereléssel való ellátását. Ezt folyamatossá és egyenletessé kell tenni. Új rendszerű, kísérleti munkavédelmi tervezés kezdődött három postaszervnél. Az itt nyert tapasztalatok alapján a tervezési rendszert általánosítani kell. A munkavédelem új szabályozásának értelmében 1981-től a vezetés minden szintjén a személyes felelősség kerül előtérbe.

520 millió forint szociális ellátásra

A szociális ellátás fejlesztésére rendelkezésre álló 520 millió forint az előző évi szint megtartását és helyenkénti emelését fedezi. Budapesten megalakul az üzemegészségügyi szolgálat, bővül a főfoglalkozású üzemorvosok száma, nő a rendelési idő; az üzemtervezésben emelkedik az ellátás színvonal, az étkeztetés kultúráltsága; meg kell teremteni a változó munkahelyen dolgozók részére a napi egyszeri meleg étkeztetés feltételeit; folytatódik a balatonalmádi üdülő és a zirc-tündérmajori gyermeküdülő rekonstrukciója, Balatonfenyves (II. ütem), Balatonarácson, Boglárlellén az üdülők építése; elkészül a hévízi gyógyüdülő 50 férőhelyes épülete; kedvezően módosulnak a nagycsaládos segély igénybevételének feltételei.

A nagyaktíván elhangzottakról az elmúlt napokban, hetekben minden postaszervnél tartottak — a helyi feladatokkal kiegészítve — aktívaértekezletet, s így a tájékozódás és a jó munka e feltétele mindegyik adva van.

Mezőfi László

Panaszok — jogszabályok

Hazánkban a társadalmi viszonyok kiemelkedően nagy csoportját a Munka Törvénykönyve és végrehajtási szabályai által rendezett jogviszonyok alkotják. A társadalom, a munkahelyi közösség és a dolgozó ember szempontjából nem közömbös tehát, hogy e jogviszonyok miként alakulnak, mennyiben töltik be rendeltetésüket.

A munka(jog)viszonyok tartalmának nem megfelelő alakulásából most csak azt a tipust érintjük, amelyben a dolgozók helyzetét a munkáltatói szubjektív megítélés kedvezőtlenül érinti, s emiatt a dolgozónak a vezetésről és a vállalatról alkotott véleménye, majd közvetve pedig a társadalmi közérzete kedvezőtlenül alakul. Azokról a munkáltatói intézkedésekről kívánunk tehát szólni, amelyek a munkaviszonyra vonatkozó szabályokkal általában nem ellentétesek, de az intézkedést valamilyen tudatos, mögöttes szándék vezérli, amelynek a célja vállalati retorzió, „megtorlás” a dolgozóval szemben. Amikor ilyen helyzetekkel találkozunk, a panasz orvoslása az esetek döntő többségében igen bonyodalmas, gyakran eredménytelen.

Mint már említettük, általában nem valamilyen konkrét, jogot vagy kötelezettséget érintő szabályhely megsértéséről van az ilyen ügyekben szó. Ezekben az esetekben a munkajogi alapelveket sértik meg. A Munka Törvénykönyvének 2. paragrafusa ugyanis félreérthetetlenül megfogalmazza ezeket az alapelveket: „E törvény rendelkezéseit a társadalmi és az egyéni érdekek összhangjának biztosításával kell alkalmazni. E törvényben megállapított jogokat társadalmi rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni. A joggal való visszaélés tilos. Azt, akinek terhére a visszaélés történt, emiatt hátrány nem érheti. Aki joggal visszaélt, az ezért alkalmazott felelősségvondón felül viselni tartozik a visszaélés elhárításának következményeit is.”

A jogsértést tehát az követi el, aki jogával visszaél. (Félreértések elkerülése végett megjegyezzük, hogy joggal való visszaélést nemcsak a munkáltató, hanem a dolgozó is el tud követni, és el is követ. De ennek taglalása egy másik írás keretébe tartozik.) Az emiatti dolgozói panaszok elintézésének elsősorban az az akadály, hogy nehezen vagy egyáltalán nem bizonyítható a munkáltató rosszhiszeműsége. Ez érthető is, hiszen a vállalat megfelelő szakapparátussal rendelkezve végzi munkáját, ami már önmagában is elég lehetőséget teremt az intézkedések „jó” előkészítésére.

Szemléltetül egy közelmúltban megtörtént esetet ismertetünk röviden.

A 38 évi postai szolgálatlal rendelkező dolgozónak munkahelyén megromlott a kapcsolata egy, a helyettesítési díj igénye körüli vita kapcsán. Kérte munkahelyének vezetését, járuljanak hozzá ugyanazon közép fokú postaszerv másik végrehajtó szervéhez való áthelyezéshez. A jóváhagyás megtörtént, az áthelyezéssel a fogadó végrehajtó szerv és a felügyeletet gyakorló igazgatóhelyettes is egyetértett. Ez utóbbi személyesen még arról is tájékoztatta a dolgozót, hogy csak a meglevő alappérral változtathat munkahelyét. Az ilyen tartalmú előkészítést mindenki tudomásul vette. Az elmúlt év végén létszámgazdálkodási okok miatt nem volt lehetőség az áthelyezésre, csak februárban kerülhetett rá sor. A módosított munkaszervezésben a dolgozó meglepetten látta, hogy alappérről több száz forinttal alacsonyabb összegben kívánják megállapítani. Kérte okát, amire olyan választ kapott, hogy mindkét munkahelyen mozgó bérben is részesül, s az azok közötti különbség csak a meglevő alappé-

rének csökkentésével egyenlíthető ki (tehát új munkakörében ne lehessen több a kereset!). Nem hivatalosan viszont olyan indok is elhangzott, hogy már nem tartják kívánatosnak a dolgozót az új munkahelyen, s az alacsonyabb alappért azért állapították meg, hogy emiatt fellebbezően visszavonja áthelyezési kérését.

A dolgozónak tehát két választása volt: marad a régi munkahelyén, vagy 38 évi postai szolgálata után — azonos értékű munkakört betöltve — több száz forint alappércsökkenést fogad el. Az előbbi a dolgozó, már azért sem tehetette meg, mert a régi munkahelyével megromlott viszonyát nem tudta és nem is óhajtottja helyreállítani. Kényszerhelyzetben választotta a másodikat. Tulajdonképpen a postaszerv látszólag nem is támadható, hiszen a munkaszervezőmódosítást a dolgozó aláírta — tehát az „akaratának” megfelelő az új munkaszervezés. De az összes körülmény ismeretében valódi akarat-e ez?

A joggal való visszaélés problémakörét azért tartottuk szükségesnek felvetni, mert az utóbbi időben — tapasztalataink szerint — megszorodtak ezek az esetek. A munkáltatói jogkörök kiszélesítését, úgy tűnik, nem mindenhol és mindenki értelmezi helyesen. Ez a jogkörbővülés továbbra sem ad lehetőséget bármilyen munkáltatói intézkedésre. A szakszervezet érdekvédelmi feladatának erősítésével kell, ahol arra szükség van, a szélsőséges, szubjektív munkáltatói döntések ellen fellépni, ha lehet megelőzni őket. Végül soron a szocialista erkölcsöt sértő bánásmód alapján a kifogásolási jog érvényesítésétől sem szabad visszariadni. Választóink érdekeinek védelme s bizalma ezt igényli.

Dr. Szabó Árpád

A gyermek védelmében

Esetek a pécsi tsz

jogsegélyszolgálatának gyakorlatáról

A jogsegélyszolgálat a családjogi ügyek intézéséhez, a család, a gyermek érdekeinek védelmében jelentős segítséget nyújt. A gyermek érdekeinek védelmére a jogszabályok széles körben rendezik. Sajnos, a jogszabályok sem alkalmasak minden esetben arra, hogy a gyermek eltarthatására kötelezett szülő felelősségérzetét felkeltsék, arra azonban már igen, hogy a kötelezettség teljesítését kikényszerítsék. Bár a gyakorlatban ez sem mindig könnyű.

Igy volt ez egyik postás dolgozó anyja esetében is. Gyermekének apját még 1973 októberétől kezdődően 500 forint összegű gyermektartásdíj fizetésére kötelezte a bíróság, egyben elrendelte az összegnek a munkabérből való levonását. 1975 közepéig nem is volt semmi baj, de ettől kezdve minden hónapban más-más összegű gyermektartásdíj érkezett, és az összeg a havi 500 forintot soha nem érte el. Az anyja 1976 augusztusában a bírósághoz fordult és kérte a gyermektartásdíj levonásának ellenőrzését. A helyzet azután sem javult jelentősen, mert az apának kis fizetéséből még mindig két gyermeke után is kellett tartásdíjat fizetnie. Egyébként e két gyermek tartására vonatkozó ítélet keletkezett korábban, ezért dolgozónak gyermekének mindig csak a „maradék” pénzt vonhatták le és utaltatták át. Az anyának időközben tudomására jutott, hogy a gyermek apja egyébként igen jó anyagi körülmények között él, de nem tudta, mit tehetne, ezért a jogsegélyszolgálat segítségét kérte. 1979 májusára a gyermektartásdíjhátralék már elérte a 11 000 forintot. A jogsegélyszolgálat — természetesen a jogszabályban írt módon — a bírósághoz fordult, és kérte a hátralékos összeg tekintetében az ingóvégrehajtás elrendelését. A bíróság kérelemnek megfelelően határozott, az adós apa azonban a végrehajtási értesítésre sem fizetett. Sőt 1979 júniusától állását, munkahelyét változtatgatva elérte azt, hogy tartásdíjat — legalábbis e gyermek után — sehol sem vontak le tőle. Az 1980 január közepén történt helyszíni foglalkozás során a végrehajtó megállapította, hogy az apa lakásán foglalkozó ingóság nincs, a lakásban levő tárgyak mentesek a foglalkozás alól. A lakásban található értékesebb berendezési tárgyakra pedig azért volt eredménytelen a végrehajtási eljárás, mert azok az ugyancsak a lakásban élő első feleség tulajdonát képezték.

Az adós apa az eljárást követően egyszer háromhavi tartásdíjnak megfelelő összeget postára adott, de ezután megint folytatódott a korábbi állapot. Mivel az említett eljárások eredménytelenek maradtak, a jogsegélyszolgálat a jog más útjain próbált eredményt elérni. Feljelentés nyomán büntető eljárás indult a kötelezettségei alól kibúvó apa ellen. A büntetőjog szigorja nem is maradt eredmény nélkül, de még ez az eljárás sem zajlott simán. Az eljárás felfüggesztését teszik lehetővé törvényeink, ha a felfüggesztés időtartama alatt az eljárás céljának megvalósulása várható, nevezetesen ha a tartási kötelezettséget megsértő kötelezettségének maradéktalanul eleget tesz, azaz az elmaradt tartást megfizeti.

Az apa a nyomozás megindításakor természetesen igen készségesnek mutatkozott, az időközben tovább növekedett hátralékának körülbelül felét (9000 forintot) az anyának megfizette, s ígéretet tett arra is, hogy a rendelkezésre álló 6 hónap alatt a hátralék másik felét részletekben kiegyenlíti, közben havonta esedékes tartási kötelezettségé-

nek hiánytalanul eleget tesz. A 6 hónap azonban megint eredménytelenül telt el. Az apa csak akkor döbbsen meg, amikor ismételt beidézték meghallgatásra. A szabadságvesztés közvetlen veszélye azonban kellő hatással volt rá, s ekkor azonnal meg tudta fizetni az időközben újra 12 000 forintra felszaporodott hátralékos gyermektartásdíjat.

Egy másik esetben a gyermek jogos érdekeinek védelméhez az apának kellett segítséget nyújtani. A vidéken élő, jogban járhatlan postás dolgozó apának a jogi képviselőt igencsak segítségére volt. Az eset előzményeihez hozzá tartozik, hogy az apa és az anyja között a házassági életközösség megszakadt, de a házasságot nem bontották fel. A közös lakásból eltávozó anyja a gyermeket — aki ekkor mindössze két és fél éves volt — az apánál hagyta. A kisfiút az apa édesanyja segítségével igen gondosan nevelte; a környezettanulmányok is ezt igazolták.

Az anyja azonban hamarosan mást gondolt, s pert indított az apa ellen gyermekelhelyezés és gyermektartásdíj megállapítása iránt. Az anyja a per során mindent elkövetett, hogy a gyermeket nála helyezték el. Mivel a gyermek nevelésére mindkét fél egyaránt alkalmasnak látszott, a bíróság — mérlegelve azt is, hogy a gyermek még igen kicsi, s ezért az anyja nagyobb hozzáértéssel képes gondozni, a gyermeket az anyánál helyezte el. Az apát kötelezte gyermektartásdíj fizetésre, s természetesen a gyermek kiadására is.

Az ítélet jogerőre emelkedése előtti napokban megjelent az anyja a volt közös lakhelyen, és rövid megbeszélés után nyilatkozatot adott az apának arról, hogy a kisfiút az édesapjánál hagyja, és az apától levont, neki kiutalandó tartásdíjat postafordultával visszaküldi. Az apa nagyon boldog volt, mert úgy vélte, az írásba foglalt egyezséggel minden elrendeződött. A gyermek anyja azonban csak egy ideig küldte vissza rendszeresen az apától levont tartásdíjat. Amikor a visszaküldés rendszertelenné vált, az apa a jogsegélyszolgálat segítségét kérte. Úgy gondolta, hogy a nyilatkozat alapján a munkáltató a tartásdíj levonását megszüntetheti. Meglepetődött, amikor világossá vált előtte, hogy kénytelen újabb pert indítani, mert a helyzet csak így rendezhető. Félt attól is, hogy az újabb perben az anyja megint magának fogja követelni a gyermeket, akivel az eltelt időszak alatt kapcsolatot nem tartott fenn, nem is látogatta, s a gyermek és apa közötti kapcsolatot a szokottnál is szorosabbá vált.

A tárgyaláson az anyja az előző ítélet utáni viselkedésének indokait meggyőzően nem tudta megmagyarázni, s perbeli kérelmének —, hogy a bíróság a korábbi ítéletet ne változtassa meg — sem tudta magyarázatát adni. Az ügyben végül mégsem kellett a bíróságnak ítélettel döntenie, mert a felek között kis-sé nehezen, de létrejött az egyezés: a gyermek maradjon az apánál. Ez a megállapodás természetesen maga után vonta az apa gyermektartásdíj-fizetési kötelezettségének megszűnését is, az anyja pedig vállalta, hogy havi 200 forint gyermektartásdíjat fizet. A bíróság az egyezséget jóváhagyta.

Az ismertetett két esethez hasonló ügyek szerencsére nem mindennapiak. A jogsegélyszolgálat munkájában a gyermek védelme általában egyszerűbb ügyekben valósul meg. A bonyolultabb ügyekben azonban bármely postás dolgozónak igen jelentős támogatást nyújt, ha igényének érvényesítéséhez szakszerű jogi segítséget vehet igénybe.

Molnár Istvánné dr.

Adjuk meg a rangját a számvizsgáló bizottsági munkának!

„A szakszervezeti szervek gazdálkodásának ellenőrzését — társadalmilag — a számvizsgáló bizottságok látják el.” (A magyar szakszervezetek alapszabálya.)

A számvizsgáló bizottságok munkája az elmúlt években fejlődött, azonban nem teljes összhangban a szakszervezeti mozgalom általános fejlődésével. A számvizsgáló bizottságok egy része még nem működik a követelményeknek megfelelően, munkájuk tervszerűtlen, az elnök egyedül dolgozik, a testület funkcióit nem gyakorolja. Mindebből egyútt az következik, hogy a gazdálkodás rendszere, hatékony társadalmi ellenőrzése helyenként és időnként elcsúszkád.

Szakszervezetünk XI. kongresszusának határozata kimondja: „A számvizsgáló bizottságoknak tovább kell fejleszteniük munkájuk társadalmi feladatát, irányítását, ellenőrzési rendszerét”. Az alap- és középszervek munkájukhoz évről évre növekvő anyagi alappal rendelkeznek. Szakszervezetünk pénzügyi terve 1975-ben 22 millió forint volt, ma viszont már 35 millió bevéttel, illetve kiadással számol. Az állandó növekedés egyre jobban megköveteli a társadalmi ellenőrzés fokozását, a számvizsgáló bizottságok tevékenyebb segítség munkáját, és a tagság rendszeres tájékoztatását. Ezért az eddiginél is nagyobb figyelemmel kell kísérni a pénzügyi munkát, hogy az idevonatkozó tervekben szereplő célok a tagság érdekében valóra váljanak. Tehát, a mindennapi munkán belül nagyobb erőt kell fordítani a mozgalmi célok és a gazdálkodás összhangjának vizsgálatára, a takarékoság ellenőrzésére, a beszámolási kötelezettség teljesítésére.

A rendszeres, színvonalas ellenőrzés megfelelő körültekintéssel összeállított munkaterv nélkül elképzelhetetlen. A munkatervnek tartalmaznia kell:

- a költségvetéssel kapcsolatos ellenőrzési tennivalókat;
- a költségvetések teljesítésének, a bevételek, kiadások alakulásának, az elhatározások végrehajtásának vizsgálatát;
- a szervezettég alakulásának és a tagdíjtervek teljesítésének elemzését;
- a tagnyilvántartások naprakész vezetésének vizsgálatát;
- az elszámolás és a pénzkezelés, valamint az értékezelés szabályosságának vizsgálatát;
- a bizonylati fegyelem és a bizonylati alátámasztottság ellenőrzését;
- a szakszervezeti vagyontárgyak leltári felvételének és a selejtezésnek a vizsgálatát;
- a szakszervezeti vagyontárgyak rendeltetészerű, a mozgalmi feladatokra való felhasználásának ellenőrzését.

A területi számvizsgáló bizottságok feladatai kiegészülnek azaz, hogy elő kell segíteniük az alapszervi számvizsgáló bizottságok fejlődését, munkájuk hatékonyságának növelését — önállóságuk tiszteltetésben tartása mellett. Ezért időközönként látogatassák meg őket, vegyenek részt üléseiken, a gondjaik megoldásához, munkájuk színvonalának emeléséhez adjanak tanácsot. Nyújtsonak elvi, módszertani segítséget, anélkül, hogy irányítanak, ellenőriznek az alsóbb szerv számvizsgáló bizottságát.

A munkatervet összeállításánál figyelemmel kell lenni a felső szervek határozataira, az ellenőrzött terület taggyűléseinek határozataira, éves munkatervére is.

Számvizsgáló bizottság hallatán sokaknak még a rováncsbiztos, a revizor jut eszükbe. Ez nem is baj, ha a fogalomhoz nem az okvetellenkedő, a maga fontosságát az észrevételek számán keresztül bizonygatni akaró bürokrata képzele társul. Szerencsére, ma már a hivatali ellenőrzésnek sem az az igazi rendeltetése, hogy a kezelési szabálytalanságokat kipécézzék, hanem sokkal inkább az, hogy a jó munkára tanítsanak, a helyes magatartásra neveljen. Mennyivel inkább áll ez arra a testületre, amelyet a tagság azzal a céllal választ, hogy ügyeinek intézésére, érdekeinek védelmére a képviselőikben felügyeljen, a mozgalmi pénzügyeit, gazdálkodását a maga szintjén ellenőrizze.

Fekete Ottó
a Központi
Számvizsgáló Bizottság
elnöke

Helyesbítés

Novemberi számunkban a központi számvizsgáló bizottság tagjainak felsorolásában Köteles Józsefnek helyett férjének, Köteles Józsefnek a nevét közöltük. A hiba megismétlődött a Postások Szakszervezetének XI. kongresszusa című, könyv alakú jegyzőkönyv-kiadványunkban.

Mentségünkre szolgáljon, hogy a hiba forrása a kongresszus idején — tiszteletre méltó gyorsasággal — készült, hitelesített jegyzőkönyv, amely ugyancsak elvettette a neveket. A tévedésért elnézésüket kérjük.

Postás Dolgozó
szerkesztősége

Egyszerű történet

Még innen volt a tizenharmadik évén, amikor — elvégezve a nyolc általánost — nagyszülei, nagynénje és édesapja nyomdokain (aki több évtizeden át vezette a helybeli hivatali) munkát vállalt a postánál. Néhány lépésnyire a szentendrei HÉV végállomásától, az ország legfiatalabb újságárusaként.

A közben eltelt 22 esztendő alatt, háromszor cserélték ki fölötte az apró kiosk fedelét, megsemmisült körülötte a kisváros, a benne lakó gyerekek felnőttek. A hírlapokat azonban máig is mindenki nála vásárolja.

★

A háború alatt született. És mert néhány hónappal fogantatása után édesanyja méhében széndioxid mérgezést szenvedett, világra jött felért egy csodával. Arasznyira csökevényesedett két lába, bal keze ugyan soha nem fejlődött tovább a testével, de apróska lábain is megtanult járni, jobb kezével később minden háztartási munkát elvégezt, a kivarrandó terítőt bal felől egy nehéz tárggyal leszorítva, gyönyörűen kézimunkázni, sőt úszni is.

Hogy a szabadabb járás-kelést megtanulhassa, az utcán nélkülözhetetlen tolokocsit odahagyhatta, a hatvanas években másfél esztendőt az NDK-ban töltött. Ennyi időbe tellett, hogy az ott elkészíthető különleges művégtagokat kikísérletezhessék, kipróbálhassák rajta. Esete világviszonylatban is orvosi szenzációnak számított; személye, a Contergan tabletták hatására végtagok nélkül születettek reménysugaraként, példaképpé vált. De állandóan fényképezésre, filmezésre buzdította a körülötte levőket örökös vidámsága, mindig nevető arca is. Eseténél sokkal nagyobb kuriózum lett ő maga.

Később, hazatérte után, társat talált magának. Pontosabban: választott. Magabiztosan kinézve egy neki tetsző fiatallembert, akitől az együtt töltött hat esztendő alatt két egészséges kislányt szült. A gyermekek apja később elpártolt a családtól, ő pedig, talán először életében, csak erőltette a mosolygást.

Aztán visszahízta a leadott kilókat, és minden keserűség, önsajnálata nélkül emlékezik a szép szerelemre, amelyből négy év egymás gondolatát is kitalálónan gyönyörű volt. Két terhességére meg úgy gondolt vissza, mint élete legegészségesebb, legkiegészítettebb korszakára.

Nyolc és három esztendő kislányával az óvónő nagymama foglalkozik sokat. A ma már nyugdíjas asszony rengeteget tesz lánya életének megkönnyítéséért, aki, folytonos ülő életmódjából adódóan, súlyban jócskán meggyarapodott, így művégtagjait nem tudja mostanában használni. Az édesanya tolja át reggelente munkahelyére lányát a saját pénzen vett kényelmes szövetkezesi lakásból, s mielőtt délután elmenne érte, megfőzi az ebédet, játszik, tanul az unokákkal.

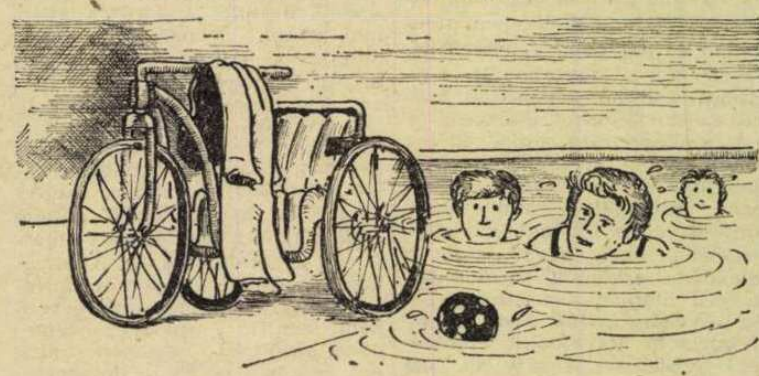
Úgy él, mint a gyermekeit egyedül nevelő ezer más asz-

zony. Napi 8-10 órát dolgozik, esténként televíziót néz, kézimunkázik, a hétvégeken, édesanyját tehermentesítendő, főz, mos, vasal, takarít, örül kislányainak, a több, jóízú alvásnak.

Nincsenek életunt napjai. Maga se tudja, honnan örökölt derűs természetétől idegen a csip-csup dolgok miatti hamari mérge is gyorsan oldódik nevetésben.

Sose érezte magát egyedül. Ebben a sajátos légkörű, ódon városban szinte mindenki jó ismerőse; itt bartáságosak, segítőkészek az emberek. A buszvezetők már gyermekkorában lestopoltak a házuk előtt, a nyekergőkacsázó tolokocsi megjavítása végett is csak egyetlen szót kellett szólnia a szomszédos végállomáson dolgozóknak. Ha pedig egy régi ismerős kér Fülest tőle, nevetve arra biztatja, dugja csak be nyugodtan az ablakon a fejét.

Vágyai olyan egyszerűek, mint a lény: egészség a családnak, saját magának. És mivel a keresetéből mindenre futja, olykor csak egy családosi szakszervezeti beutalóra kívánczik; fürdőhelyre, mert, hogy a kedvelt tempóztatásra másképpen nincs lehetősége.

A kétszer két lépésnyi helyiségben Antalóczy Magdolnával üldögélünk. Bal karjának csonkjára alá ügyesen szorítva a papírpénzt, jobbával villámgyorsan számolja vissza az aprót. A sütni ajánlgatott segítséget kedvesen elhárítja, s oda sem tekintve, nyújtja át a kért újságot.

Életéről, mint a világ legtermészetesebb jelenségéről mesél az újságíróknak, aki egy gyerekre méretezett kisserén kuporog. Jegyzetelés közben ezért folyton magasabbra kell tekintenie, állandóan fel kell néznie rá.

L. Simon Zsuzsa

VIRÁGOT NŐNAPRA!

A budapesti postás nyugdíjasotthon idős lakóit a nemzetközi nőnapon családi ünnepségen köszöntötte a Postások Szakszervezetének elnöksége

A Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa, a KISZ Budapesti Bizottsága, Budapest Főváros Tanácsának Végrehajtó Bizottsága, valamint a Fővárosi Művelődési Ház

Brigádunk története

címmel pályázatot hirdet. A pályázaton részt vehetnek a fővárosi vállalatok, intézmények, szövetkezetek brigádjai.

A pályázat lehetőleg tartalmazza:

a) a brigád történetét megalakulásától napjainkig.

— Krónikaszerűen a brigád összetételének változásait, a személyi cserélődést, a közösségi megmozdulásokat, a patronálásokat, az üzemi és lakóhelyi közéletben való részvételt stb.

— a brigád gazdasági, politikai helyzetét, szerepét a munkahelyi életben, pl. az üzemi demokrácia gyakorlásában, az újtómozgalomban, a munkaversenyben való részvételét stb., azt, hogy a munkahelyi technikái felszereltsége hogyan változott a közelmúltban, és a változó feltételek milyen új követelményeket támasztottak a brigádközösséggel szemben.

b) A brigádtagok egyéni életútjának alakulását (pl. tanulás, továbbképzés, előléptetés, egymás segítése stb.) s abban a brigádnak, mint közösségnek a szerepét.

A pályaművek feltétlenül emeljék ki azokat az eseményeket, melyeket a brigád tagjai fontosnak tartanak brigádjuk történetében, közösségük alakulásának folyamatában, eddigi eredményeikben, esetleg kudarcukban. Rendkívül lényeges, hogy gazdasági és politikai történetük mellett sok színes részletet ismertessenek mindennapjaikról.

A pályaműveket a következő címre kell beküldeni: Fővárosi Művelődési Ház, Budapest, Fehérvári út 47. 1119. A borítékra írják rá a brigád nevét, a munkahely pontos címét és a pályázat címét. Szakszervezetünk kéri a pályázó postás brigádokat, hogy pályázatukat egy példányát Postások Szakszervezete, Közgazdasági osztály, Budapest, pf. 14. 1406 címre is beküldeni szíveskedjenek.

A pályázatok beérkezésének határideje: 1981. szeptember 15. A bíráló bizottság a tíz legjobb művet 1000—7000 forint díjjal tünteti ki, ezenkívül valamennyi értékelhető dolgozatot könyvjutalomban részesít.

Eredményhirdetés 1981 novemberében, a Fővárosi Művelődési Házban.

BALLAGÁS

Amióta a világ világ, az egymást követő nemzedékek sohasem értik meg egymást. Pontosabban szólva: a fiataloknak mindig megvan a véleményük az előtűk járókról, elveikről és főként mindennapos gyakorlatukról. Ez egyfajta egészséges (ha nem is mindig az ésszerűség figyelembevételével kiformalódott) kritika. Természetesen túlzás is akad benne. Hiszen, ha majd ők — az elégedetlenek — lesznek annyi idősök, mint ma szüleik, önkéntelenül vaskalaposakká válnak, az ő fiaiknak pedig már az nem lesz jó, amit a hajdani forradalmár fiatalok akkor birtokon belül cselekedtek.

Ebből a szempontból Almási Tamás filmje, a *Ballagás*, valóban telitalálat. Pontos látáselet az úgynevezett „mai fiatalok” nemzedékéről, gondjairól, felfogásáról. Kiderül belőle — amit eddig is tudtunk —, hogy a gyermekeink nem túlságosan elégedettek velünk. Módszereink, intézkedéseink, elveink nem mindig jók. Ebben, legyünk őszinték, többnyire igazuk van. Kiváltképpen, ha a forgatókönyv felvázolta helyzeteket valóságosnak, hiteleseknek fogjuk meg. Más kérdés viszont az, hogy amit észre a fiatalok — mintegy tiltakozásul — az iskolában művelnek, az a legnagyobb jóakarral és megértéssel sem nyilvánítható szalonképesnek. (Ugyanezt ugyanis otthon senki sem csinálná, mondjuk a saját szobájában.)

De ne akadékoskodjunk! Többről van itt szó, mint arról, hogy egy (a filmbeli iskolában) éjjel a diákok egy része — érettségi előtt álló fiúk és lányok — túlmentek az úgynevezett diákhecc határán, anyagi kárt okoztak, és

tanáraikat kínos helyzetbe hozták. (Hiszen mit szólna a világ, ha egy osztályt kizárnának, sem maradna a matúra.) A probléma — ez egyre világosabb — az, hogy a fiatalok másként szeretnék a dolgokat csinálni, mint azt addig számukra előírták. A konfliktus tehát eléggé éles és elgondolkodtató.

Almási és társ-forgatókönyvírója, Nagy István jól érzi mindezt. Azt is, hogy a „másképpen ballagni, mint eddig” csupán jelkép. A téma: a másként és az, hogy ebben a harcban ki hogyan viselkedik ezen az oldalon meg a túloldalon. A hiteles felfogást dicséri a látásmód illúziómentessége is. A diákok nem Jókai-hősök. Talán a tanárok sikeredtek az egy Ági néni, a fiatal osztályfőnököt kivéve, nagyon is negatívvá.

A fiatalok — mondjuk így — ballagási lázadása végül is — ez a rendezés kesernyés fintora — hamvába holt kezdeményezésnek bizonyult.

Kiharcolnak néhány reformot, többek között, hogy diszkórúhában ballaghatnak, maguk is tarthatnak különórát, de azután a „közösségi szellem” mindinkább elsovsz, s ki-ki a maga ügyeivel, jövőjével foglalkozik. Egyedül az osztály bizalmából szöszölővá vált kislány, Gabi próbál kitartani az elvek mellett, de csalódnia kell, akárcsak Nyilas Misinek hajdanán. (Ráadásul, ami kínos, pajtásaiban is.)

Kemény, érdekes, néhol ellenérzéseket is kiváltó, de figyelemre méltó film Almási Tamásé. Első munkája a *Ballagás*, akárcsak Máriássy Ferencnek, az operatőrnek.

Ábel Péter

A PESTI KÉPÍRÓ UTCA

Nem adódik naponta, hogy az irodalomtörténet számai összefonódjanak a postatörténettel. Jutott-e valaha eszébe az olvasónak, hogyan folytatta életét a költő özvegye, amikor „eldobta az özvegyi fátolt”? Es mi lett a sorsa második gyermekének?

Mielőtt az elmondottakat tovább folytatnám, hadd emlékezzem az olvasót a régi Pest egyik érdekes utcájára, a belvárosi *Képiró utcára*.

Ódon zamatú elnevezését az utcajelző tábla szerint a következők kapták: Kazinczy 1828-ban írta: „Schofft pesti születésű, s oltártáblákat fest. Festő vala már atyja is, s olly tekintetű, hogy azon ucca, melyben lakott, *Képiró uccának* tőle nevezetett”.

Az utca jelenlegi elnevezését 1790-ben kapta, addig, 1695-től, Kecskeméti kapu-köz volt a neve.

Nevezetes ház volt egykor a *Képiró* utcában a *Hét bagoly*. A házat a múlt század végi nagy építkezések során lebontották, de a helyére épült ház oromzatát szintúgy *Hét bagollyal* díszítették. Ma már csak kettő látható belőlük — meglehetősen védtelen állapotban. Nevezetessé a házat lakói és tulajdonosa tették.

Mikszáth Kálmán Szent Péter esernyője című regényének egyik főhőse, *Wibra Gyuri* lakott benne jogász korában. Krúdy Gyula *Hét bagoly* című regényének pedig ez a ház a központja.

Irodalomtörténeti szempontból talán az teszi a házat a legérdekesebbé, hogy tulajdonosa Petőfi Sándor apósa, *Szendrey Ignác* volt. Lehetséges, hogy ezen a réven *Petőfi Sándor* szállásul is szolgált. Bizonyos azonban, hogy a *Szendrey Júlia* második házasságából született *dr. Horváth Árpádnak* a *Hét bagolyban* volt lakása.

Dr. Horváth Árpád Puskás Ferencnek volt a titkára, és mulhatatlan érdemeket szerzett abban a küzdelemben, amelyet annak idején az első budapesti távbeszélőközpont létrehozásáért folytatni kellett. Ő írta a különféle hatóságokhoz az instanciákat, ő volt Puskás Ferenc kálauza a hivatali útvesztőkben. Az engedély megszerzése után, a szervezési munkából is országrészt vállalt. Az Amerikából hozott szerelők irányítása sem okozott neki nehézséget, mert tökéletesen beszélt angolul. A budapesti távbeszélő alapjainak lerakásában mindaddig részt vett, amíg tüdőbaja le nem vette lá-

báról. És meghalt ugyanabban a betegségben, a morbus hungaricusban, amely féltéstverét, Petőfi Zoltánt is fiatalon sírba döntötte.

Amikor a budapesti távbeszélő-hálózat alapításának 100. évfordulóján a nagyszerű magyar feltalálóról, Puskás Tivadarról és elgondolásának budapesti kivitelezőjéről, Puskás Ferencről emlékezünk, az elismerés zászlaját hűséges munkatársuk, a *Képiró* utca hajdani lakója, dr. Horváth Árpád előtt is meg kell hajtánunk.

Ugróczky Mihály

Ki mit tud a kábelüzemről?

Vetélkedő és kiállítás megalakulásának 70. évfordulóján

A Magyar Posta történetének egyik fontos évszáma 1897. Ekkor húzták be a posta dolgozói az első távbeszélőkábelt a Sze-recsen utcai tömbhálózatba. A posta 1900-tól épített, szerelt rendszeresen kábelt, majd 1912-ben megalakult a kábelfenntartó csoport, amely a szerelés mellett hibaelhárítással is foglalkozott. Valójában ebből a csoportból nőtt ki a Posta Központi Kábel-üzem, mely 1982-ben lesz 70 éves.

— Ma már — mint Szöllősi János igazgató elmondta — a Kábelüzem feladata a helyi és távkábelek szerelése és építése az egész országban. Egyedüli gazdájuk vagyunk a koaxiális kábeleknek. Dicsekvés nélkül mondhatom, hogy kiváló szere-lőgárdának van.

Az üzemből a közelgő évfor-duló tiszteletére kulturális vetél-kedőt rendeztek. A kábelüzem története volt az egyetlen téma, amelyet jól kellett ismerniük azoknak, akik helyt akartak áll-ni. A vetélkedő napján, február 26-án látogattunk el a Posta Központi Kábelüzembe, s ott Molnár Ferencné, a szakszerve-zeti bizottság titkára tájékozta-tott az előzményekről.

— A vetélkedő ötlete ifjúsági felelősünk, Sáfár József, s a szervezést is ő irányította. A jó ötletet tették követték. Megszü-lettek a kérdések a KISZ és a műszaki és üzemelejtési osztá-ly közreműködésével. Jubileu-mi vetélkedőnk kétfoldos. Az első menetben — ez januárban zajlott — 13+1 kérdéses teszt-lapot kellett megoldaniuk a ver-senyzőknek, akik 3-4 fős csapata-lal vehettek részt. Az érdeklő-dést, de mondhatnám úgy is, hogy a vetélkedő sikerét jelzi, hogy az üzemből működő 39 szocialista brigád mindegyike képviseltette magát. Az első for-dulóban szerzett pontszámokkal indulnak a versenyzők a mai döntőn.

A nemes versengés színhelyén, a kultúrteremben Szöllősi János igazgató köszöntötte a jelenlévő-ket, hangsúlyozván, hogy az üzem múltjának ismerete nagy segítség a jelen munkájában és a jövő tervezésében. E vetélkedő célja az, hogy fölidézzük, megis-merjük az elmúlt 70 évet, mi-közben szak tudásunkat ezzel is bővítjük, mélyítjük. Az igazgató külön köszöntötte a meghívott nyugdíjasokat, akik az üzem múltjának, történetének tevé-keny részesei.

A meghívott nyugdíjasok közül Borsos Károly és Halász Gábor

1935-ben fiatal mérnökként kezd-te pályafutását a kábelüzemben.

— Nagyon sok átszervezést megéltünk az elmúlt néhány év-tized alatt — meséli Borsos Ká-roly. — Amikor mi dolgozni kezdtünk 1935-ben, akkor az 1929-es átszervezés során (amely már nem az első volt) újra fel-állított Távíró és Távbeszélő Igazgatóság felügyelete alatt V/1 ipari csoport néven dolgoztunk a Páva utcai kábeles részlegben. Feladataink egyre bővültek, ezért 1940. február 1-én Kábelhivatal néven egyesültek a kábelcsoport-ok a Távbeszélő Igazgatóság felügyelete alatt. 1947. február 1-én a Kábelhivatal a Posta Ká-belhivatala néven központi hiva-tal lett. Az ötvenes évek elején egymást követték az átszervezé-ssek, végül 1954. október 1-én alakult meg a Posta Központi Kábelüzem, amely közvetlen elődje a mainak. Nehéz idősza-kok voltak ezek, sokat dolgoz-tunk, nagyon szerettük a mun-kánkat. Különösen a világháború sok viszontagsága, a megszakott-nál is nagyobb egymásra utalt-ság kovácsolta össze az akkori gárdát. Erről tanúskodik egy 1940-ben készült, Kocsmáros Pál rajzolta, számomra nagyon ked-ves karikatúra. A gárdából, saj-nos, ma már csak hárman élünk: Halász Gábor, Dedek Lajos és jó-magam.

— Egy dologra még ma is büszke vagyok. Meglehetősen jól ismertem a főváros kábelhálóza-tát. Ha valahol kábelhiba volt, többnyire engem kerestek meg, mert az a hír járta, hogy „meg-érzem” a hiba helyét. Ez történt az őstrom idején is, amikor a „hírem” eljutott — még ma is

emlékszem — egy Szavcsenko nevű szovjet tiszthez. Feriegyre kellett volna összeköttetést te-rementie, de kábelhiba miatt nem sikerült. A tiszt a segítségé-met kérte. Jártamban-keltemben mindig figyeltem, hogy a néme-tek hol építenek tankcsapdákat. Eszembe ötlött, hogy ezek egyi-ke föltehetően a megrongált ká-bel vonalán van. Ott volt, sike-rült a kívánt összeköttetést lét-rehozni.

— Rám pedig, a csaknem négy évtizedes, becsülettel végzett munkám mellett, egy kerítés is emlékezteti majd az utókort — szövi tovább a mesélést Halász Gábor. — 1951-ben a dunakeszi részlegnél műszaki osztályve-zetőként dolgoztam. Ev végén a költségvetésünkből maradt némi pénz. Tanakodtunk, mire lehetne költeni, ami nem túl drága és hasznos. Telephelyünk olyan volt, mint egy átjáróház, az jött és ment, aki akart. Gondoltam egy nagyot és merészet, megszünte-tem én ezt az áldatlan állapotot, körbekerítettük a megmaradt pénzen. Kikaptam az akkori fő-nökömtől, de a dunakeszi egy-séget még ma is ez a kerítés vé-di, övezi.

Mint Schell Antalné személy-zeti vezetőhelyettesétől megtud-tuk, az üzem 70. születésnapja tiszteletére makramékiállításban is gyönyörködhetnek az érdeklő-dők.

— A kiállítás a November 7. szocialista brigád szervező mun-káját dicséri, illetve Fekecs Fe-rencné brigádtagot, aki a kéthó-napos makramétfolyamot ve-zette és 34 résztvevővel sajátít-tatta el ezt a kézügyességet, fan-táziát igénylő kézmunkát. Ime a bizonyíték, tizennégy kiállító — köztük két férfi — valamen-nyről darabja mesterségbeli tu-dásról árulkodik. A közönség szá-vazata dönti majd el, hogy ki a makramékészítés fő mestere. Az izgalomban bővelkedő ve-télkedő pedig a következő ered-ménnyel zárult:

A fizikai dolgozók kategóriá-jában: I. Lenin szocialista bri-gád, melynek tagjai vidéken dolgoznak, a koaxiális kábelek szerelők, a vetélkedő kedvéért utaztak a Fogadó utcai központ-ba; II. Egyetértés szocialista bri-gád, a raktári dolgozók brigád-ja; III. Dózsa György szocialista brigád, a dunakeszi részlegből.

Az adminisztratív dolgozók ka-tegóriájában: I. Lenin szocialista brigád, a műszaki és üzemelejtési osztályról; II. Barátság szocialista brigád, a tervgazdasá-gi osztály dolgozóiból; III. Czárán István csapata (amely nem szocialista brigád) — a budapes-ti építési részleg képviselőjében.

Gratulálunk valamennyi részt-vevőnek, úgy érezzük, hogy a helyezést el nem érők is nye-tek, hiszen megismerték üze-mük történetét.

Németből fordította:

Dénes Géza

Czeglédi Cecília

Egy rádióműsor margójára

Vitassák meg a dolgozók a bérfejlesztési javaslatokat!

A Magyar Rádió Kossuth-adó-ján február 24-én este vitamű-sor hangzott el a bérekről, a béremelésekről. A műsor ideje alatt egy hallgató telefonált, azt javasolta, hogy a bérfejlesztési terveket tegyék közzé, és legyen a dolgozóknak javaslat-tevő joguk a béremelési dolgok-ban. A műsorban Pirityi Ottó erre finoman, de alapszabályok sz-ausztatotta ezt a gondolatot.

Szeretném, ha nyilvánosságot kapna a munkahelyemen feb-ruár 23-án megtartott szakszer-vezeti csoporttervezésen el-hangzott állásfoglalás.

Az értekezlet témája, napi-rendje a bizalmi beszámolója és a bérfejlesztés megtárgyalása a dolgozók részvételével. Szabó Jenő szb-titkár bevezetőjében röviden véleményét mondott a bi-zalmiak elégtelen mozgósító mun-kájáról, amiben igaza volt, mert eléggé kevesen voltunk együtt. Ennek ellenére a bizalmiak be-számolójahoz szép számmal szö-ltak hozzá a dolgozók. A titkár rövid, de igen kerek formában a dolgozókat érintő, érdeklő és hűsbavágó dolgokról számolt be. Olyan információkat adott, ame-lyek ismeretében könnyebben megérthettük, hogy mi miért van.

Ezt követte a bérfejlesztés megvitatása. A szakszervezők a szakszervezettel közösen kijelöl-ték a differenciált béremelés él-vezőinek névsorát. Ezt a névsort az ajánlott emeléssel együtt fel-olvasták, és minden csoport vé-gén megálltak, hogy a dolgozók véleményét meghallgassák. Már az első nevek említése után el-hangzottak a felszólalások. Erő-sen bírálták a szakszervezőket és a szakszervezeti bizalmiakat, amiért az egyik szakszervező nem adott béremelést, mert a rendes fokozati ugrást most kap-ta meg. De hát ez jár; ezt min-denki megkapja, bármiként dol-gozik. Tehát itt érezték a dol-gozók, hogy nem igazságos, ha a jól dolgozó ember nem kap bé-re-emelést, ha nem méltányolják megbízható munkáját.

Jellemző volt a szaktársak rea-gálása az egyik menetvezető em-lítésekor. Miután az említett dol-

gozó valami kisebb fegyelmi vét-ség miatt jelenleg nem kaphat béremelést, többek emelték fel a szavukat ez ellen.

Volt, aki úgy vélekedett, hogy nagyobb vétség az, ha valaki egy hónapban 10-15 selejtet csinál, mint az, hogy valaki a munká-ja végeztével, de még mindig a munkafegyelmének hatálya alatt, szesz-t ivott. Szerinte ez nem igazságos. Más dolgozók is egyet-értettek ezzel az állásponttal. Szabó Jenő elmondta ugyan, hogy a legnagyobb vétségek kö-zé tartozik az, ha valaki a mun-kafegyelmet megszegi. A kérdés megoldására azt javasolta, hogy amennyiben az említett menet-vezető fegyelmi büntetésének ha-tálya lejár, a lehetőségek figye-lembevételével kapjon majd bé-re-emelést.

Nagy vihart kavart fel egy szaktárs és egy szaktársnő fize-tésének emelése. Ezt egyértelmű-en elleneztek a dolgozók. Töb-bek között arra hívatkoztak, hogy selejtesen dolgoznak. Java-solták, hogy ezt vonják vissza és adják oda az automatikus előlé-pés miatt kizárt dolgozóknak, ha már a fegyelmi ügy miatt a má-sik nem kaphat.

A vita mindvégig emberi és gyűlölködéstől mentes hangnem-ben ment végbe. Jól jellemezte a dolgozók érettségét és demokrá-ciának helyes értelmezését, a munkahatalom gyakorlását ez a gyűlés. A dolgozók mertek vitá-ba szállni a szakszervezők és a szakszervezeti bizottság véle-ményével, nem sértve meg a köte-les tiszteletet. Maguk a megbí-ráltak sem szólhattak egy szót sem.

Ezt az esetet azért tartom ér-dekesnek nyilvánosságra hozni, és azért lenne helyes minél több embernek elmondani, mert sze-rintem jó példája a szakszerve-zeti demokráciának, amelynek erősítése mindannyiunknak célja. S azt is megírom, hogy az em-lített szakszervezeti csoportter-vezlet Budapest 78 postahivatal hírlapcsoportjánál, a mozgósók-nál zajlott le.

Berényi László Gábor

Táncsics-kiadványok

Gerencsér Miklós:

KÖZÉPÜTT A GYÁR

336 oldal, kötve, 25 Ft

A szerző újságíró-író, a Nép-szabadság főmunkatársa, akinek immár több mint tíz kötete je-lent meg, ezúttal riportokkal je-lentkezik. Írásai hétköznapi dol-gokról szólnak, élvezetes, olvas-mányos stílusban. A kötetben öt esztendő riportjai találhatók, 1974-től napjainkig.

A szerző riportter érzékenysé-gével és szemfülességével keresi és találja meg írásainak tárgyát, földolgozásukban azonban már nyoma sincs a riporteri esetle-gességnek. Céltudatosan, ponto-san dolgozik, írásai mindig vala-

mi nagyon fontos dologról szö-lnek, és ezért állásfoglalásra-kényszerítenek, jobbító szándék-kal hatnak az értelemre és az ér-zelmekre.

A MI VILÁGUNK sorozat újabb kötetei (áruk egységesen 3 forint):

66. A térképolvasás titkai,
67. Technikai érhalozat,
68. Harc a vízzel és a víz el-len,
69. Lokátorok,
70. A Kárpát-medence népei a honfoglalás előtt,
71. 25 év a világszervezetben,
72. A növényvédelemről,
73. Munkásérdek — munkás-küzdelmek.

A Közlekedéstudományi Egyesület postai és távközlési tagozatának április havi programja

Április 7. (kedd), 15 óra, VI. Né-pköztársaság útja 3. Nagy Csaba: A postai gépjárműforgalmi telepek építési tapasztalatai a megvalósult léte-sítmények alapján.

Április 9. (csütörtök), 15 óra, V. Kossuth Lajos tér 6-8. I. em. 135. Magdon Sándor: A CCITT adatátviteli szabványosítási tevékenységének hely-zete a VI. közgyűlésen (1980. novem-ber) elfogadott ajánlások alapján — Közhatalmú adatátviteli hálózatok. Nöb-lik Lajos: Adatátviteli telefonhálózaton.

Április 11. (kedd), 15 óra, VI. Né-pköztársaság útja 3. Antók Péter: A fényvezető kábelek építési és szer-e-lési technológiái.

Április 16. (csütörtök), 15 óra, VI. Népköztársaság útja 3. Pató Lajos: A távközlési rendszerek integrációja — Kapesolástechnika (a sorozat har-madik előadás).

Április 22. (szerda), 15 óra, VI. Népköztársaság útja 3. Toplak Fe-renc: A nyomdaipar fejlődésének ha-tása a hírlapterjesztésre a VI. ötéves tervidőszakban.

Április 23. (csütörtök), 15 óra, VI. Népköztársaság útja 3. Czeiner An-tal: Az áramkörnyalábok várható használhatósága a berendezés meg-bízhatóságának, az üzemviteli tevé-kenységnek és a tartalékolási lehetőségeknek az ismeretében.

Április 28. (kedd), 15 óra, VI. Né-pköztársaság útja 3. Horváth Ferenc: Az országos rádióműsor és -ellenőrző szolgálat helyzete.

Április 29. (szerda), 15 óra, VI. Népköztársaság útja 3. Dr. Braun Ju-dit: A gazdálkodás szabályozásának és az anyagi érdekeltiségi rendszer-nek a kapcsolata a Budapesti Posta-igazgatóságon.

„Önműködő” telefon

EGY FIATAL ÜGYVÉD csodá-latos dolgozószobát rendezett be magának, s az egész megkoro-názásul luxustelefont vásárolt, hóféhar capacsont kézibeszélővel. Az egész igen hatásosan mutat az íróasztalon.

A fiatal ügyvéd nagy várako-zással ül foteljában, és magabiz-tosan néz most kezdődő pályafu-tása elé. A titkárnő bejelenti az első ügyfelet. Az ügyvéd — már csak elvből is — negyed órát várakoztatja. Aztán belép az ügy-fél, olajos munkaruha van rajta, s az ügyvéd, hogy még nagyobb benyomást tegyen, felveszi a ké-zibeszélőt, s fontos telefonbeszél-gétést szimul. Egykedvűen mon-dja a mikrofonba:

— De drága vezérigazgatóm, csak vesztegetjük egymás idejét. Most is fontos ügyben vár egy ügyfelem... De olyan nincs, 20 ezer márka alatt nem tárgyalha-tok, kérem. Rendben van, benne vagyok. Akkor hát megegyez-tünk! Jó napot, vezérem!

Visszahelyezi a beszélőt. Az

ügyfél megilletődve áll. Kissé zavartnak látszik.

— Mit óhajt, uram? — fordul az ügyvéd változatlan egykedvű-séggel az érkezőhöz.

— A postáról jöttem. Szerelő vagyok. Szeretném bekapcsolni a telefonkészüléket!!!

Németből fordította:

Dénes Géza

Czeglédi Cecília

Látogatóban Pest megyében

Olvasnak-e újságot vasárnap az emberek?

Ötnapos munkahét. Minden héten szabad szombat. Bizony, erre a postások is számot tartanak. De vajon részesülhetnek-e benne? Igen, ha a szolgáltatások nem szenvednek csorbát, ha az irántuk megnyilvánuló igényeket ki tudják elégíteni. Kicsit tehát máris módosítani kell az óhajokat. A távközlés nagyrészt folytonos szolgáltatást tétel fel. A nagyobb távközlő-központok éjjel-nappal a közönség rendelkezésére kell, hogy álljanak (segélykérő hívásokra faluhelyen is állandó lehetőség van); a rádió és a televízió munkaszüneti napokon is műsort sugároz — ezt mindenki magától értetődőnek tekinti; a gyorsan romló küldeményeket és a táviratokat vasárnap is kézbesíti a posta és — ez idő szerint — a napilapok is megjelennek vasárnaponként, a tartalmuk egy része pedig ugyancsak „gyorsan romló”. Vannak és lesznek tehát postások — más foglalkozási ágakban is találhatók hasonló beosztásúak — akiknél az ötnapos munkahét majdani bevezetése nem feltétlenül a szombatot szabadjá teszi, hanem más napot, mód szerint a heti pihenőnapot megelőzőt vagy követőt.

Igen ám, csak hogy... ahol többen töltnek be egyféle munkakört, ott a szolgálati beosztás kiadja a rövidített munkahetet, s felváltva a szabad szombatot is. De mit csinálnak például a kishivatalok kézbesítői, akik számára az is rendkívüli vívmány volt, hogy őket vasárnap alkalmi munkavállalók mentesítik a hírlapkézbesítés alól. Vagy hogyan jutnak szabad naphoz a mellékfoglalkozású hírlapkézbesítők? Szombaton, vasárnap újságot kézbesítenek, a hét többi napján pedig főállásukban is helytállnak.

Milyen igények?

Az ötnapos munkahét bevezetésének feltételeként az igények kielégítését említettük. Kanyarodjunk vissza ehhez a kitételhez! Meg vagyunk-e teljesen győződve arról, hogy amikor a vasárnapi lapokat az előfizetőkhez eljuttatjuk, valóságos igényeket elégítünk ki? Erre a kérdésre egyelőre se határozott igennel, se egyértelmű nemmel nem nagyon tudnánk vagy merünk válaszolni. A kongresszuson meg az előtte lezajlott különböző jellegű és szintű tanácskozásokon igen sok olyan tapasztalatról adtak számot a fel-szólalók, hogy az előfizetők nagyon jól megvannak vasárnap és a munkaszüneti napokon újság nélkül. Tanúsítják ezt egyrészt kijelentéseik, másrészt a kézbesítő-levélszekrényekben hétfőn egyre gyakrabban található vasárnapi, sőt esetleg még szombati számok is.

Mivel szakszervezetünk feladatának tekinti, hogy a vasárnapi hírlapterjesztésre (a kézbesítés megszüntetésére) több változtatást javaslatot tegyen az illetékes államigazgatási és politikai szerveknek, útnak eredtünk, hogy magunk is tapasztalatokat gyűjtünk a vasárnapi újságolvasási szokásokról, igényekről. Több szempontból is Pest megye látszólag vizsgálódásunkra a legalkalmasabbnak. Egyrészt találhatók területén nagyobb ipari települések és mezőgazdasági jellegű vidékek is, s nem közömbös érdeklődésünk szempontjából a főváros közelsége sem. Azt mindjárt meg kell jegyeznünk, hogy felmérésünknek nem kedvezett az időpont, február második fele, mivel ekkor még nem kezdődött el a kirándulási idény, a kiskertek művelése; a téli időben az emberek jobb híján többnyire még otthon tartózkodtak, és... újságot olvastak. Meggyőződésünk, hogy egészen más képet kaptunk volna egy tavaszi vagy nyári hónapban.

Fogadjuk el, hogy olvastak. Bár a háziasszonyok nem túlzot-

tan nagy valószínűséggel töltik ezzel az idejükkel, mert elegendő munkát ró rájuk a vasárnapi főzőcske meg a háztartás heti restanciája, s ha jól megfontoljuk, a férfiakra is hárul jó néhány apró — esetleg nagyobb — javítanivaló vagy egyéb feladat a „Csináld magad!” mozgalom keretében. Közben vidáman szól a rádió, gyakran más-más műsort szolgáltatva a lakás különböző helyiségeiben, kielégítve a legkülönbözőbb információigényeket. A munkaközi szünetekben átlapozható az újság, a címek alapján ellenőrizve az előző napon már többször hallott híreket, átfutva egy-egy rövidebb hírmagyarázatot. Az olvasnivaló, a heti kulturális melléklet marad a nyugalmasabb délutáni órákra.

S mi van, ha kitavasodik? A hordozható rádió a természetbe is elkíséri gazdáját, a hírlap jelentősége még tovább csappan, a kulturális melléklet viszont a következőnek a megjelenéséig időszervi marad, bármikor elővehető.

Több a tévé

Hogy a tömegkommunikációs csatornák rangsorában a vasárnapi lapok milyen helyet foglalnak el, azt — szerintünk elég jó megközelítéssel — megmutatja a statisztika. Adatfelismerésünk támpontjain feljegyeztük a vasárnap érkező napilapok (országos és megyei, előfizetett és árus) összesített példányszámát, és azt szembeállítottuk a televízió-előfizetők számával. A rádió-előfizetők nem is firtattuk. Többen vannak, ezenkívül az autó-, a táska- és a zsebrádiók elterjedésével megszámlálhatatlanná váltak a készülékek. Íme a beszédes számok:

	lap	tévé
Vác	6 000	9 200
Veresegyház	1 229	1 389
Gödöllő	5 130	6 597
Cegléd	9 311	10 233
Csemő	490	700
Dabas	936	1 424

A számok a közületi előfizetők is tartalmazzák. A hírlapárusok vasárnapi forgalma természetesen nem nagy. A kisvárosokban — hacsak nincs jelentősebb idegenforgalmuk — a délelőtti órákban még van némi jöves-menes, aztán kihálnak az utcák. De mi történik a kézbesített lapokkal? Lakrovits Gyuláné, Dabas 2. postahivatal vezetőjének, a járási szb titkárnak véleménye szerint ugyanis a nagy költséggel kiszállított és kézbesített újságok nem jut el aznap az előfizetők kezébe.

Ebben a kérdésben segítségemre sietett Pomozi Miklós, Vác 1. és Szűcs István, Gödöllő 1. postahivatal vezetője. Két héten keresztül megfigyeltették a kézbesítő szaktársakkal, hogy hány levélszekrényben találunk hétfőn reggel szombati, vasárnapi újságot. A kapott adatok nem alkalmasak különösebb következtetések levonására. Feltehető, hogy az otthon tartózkodók még reggel tájt, a vasárnap délután vagy este hazaérkezők jövetelükkor magukhoz vették lapjukat.

Kísérletet tettem hát Dunake-

szin vasárnap délután. Végigjártam az Iskola utca 1—11. számú tízemeletes házakat és a Garas utca 2—24. számú szalagházakat. Kellemetlen, szeles idő volt. Ez nem engem zavart, a lakók mozgását befolyásolta. Szűrőketek így is eléggé sokan érkeztek kocsival, feltételezhető, hogy jó időben nem sokan tartózkodnak odahaza. Lapot a levélszekrényben nem sokat találtam. Persze nincs is sok előfizető. Feljegyezve egy-egy fiókot, amelyikben újságot láttam, becsengettem a tulajdonoshoz, hogy újságolvasási szokásai iránt érdeklődjem. Több helyen nem észleltem mozgást; bizonyára nem voltak otthon. Egy fiatalasszonyt nagytakarítás közben leptem meg. Ki kell használni az időt, az újság ráér estig. Egy nyolcadik emeleti másik lakásban a felvonó hibájára panaszkodtak. A lapért külön nem mennek le.

Megkérdeztem, hogyan vélekednének, ha vasárnap nem lenne meg újság. A szokatlan kérdés hallatán előbb meghökkenek, aztán elgondolkodva rajta egyáltalán nem is találták különösnek a gondolatot. Még kevésbé azok a lakók, akikkel a lépcsőházban vagy az udvaron találkoztam, s nem fizetnek elő újságra. Nem mintha nem lennének olvasók; meglehetősen sokfelét vásárolnak, végül megmarad egy csomó olvasatlan kiadvány. A rádió és a televízió különösen vasárnap igencsak jól pótolja az olvasnivalót. Mindezzel szemben azt is el kell ismerni, hogy a napilap-előfizetők viszonylag kis számát — teljesen függetlenül az olvasási kedvtől — erősen befolyásolja a kézbesítésnél tapasztalható sok hiba. A beszélgetésekből ugyanis kiderült, hogy sokan emiatt mondták le — legalábbis ezzel indokolták — a korábban előfizetett lapot. (Persze az áremelkedés sem volt közömbös.) A szolgáltatás tehát e téren erőstésre szorult — a hét valamennyi napján.

Egészen más tapasztalatokat szereztek Cegléd és környékén. Fehérvári János hivatalvezetőnek és Nagy Lászlónak, a kézbesítőosztály vezetőjének, a jsz titkárnak tájékoztatása szerint a város szélén kialakított járásközpontban, a belvárosi járásközpontban külön fordulóban az egyesített kézbesítők vizik az újságokat. Vasárnapi helyettesítésüket alkalmi munkavállalókkal teljes mértékben megoldották.

Hírlap a fiókban

A város nagy kiterjedésű külterületén, felőljelve néhány önálló községet, gépkocsis kezelőjáratok látják el a szolgálatot. A helyi szervekkel megállapodva vasárnap nem kézbesítenek hírlapot; ezt a lakosság is észrevétel nélkül tudomásul vette. Egyedül Csemőn kellett összevont járatot kialakítani a vasárnapi újságok kézbesítésére, az ottani tanács ugyanis ragaszkodott ehhez.

Hétfő volt, kikocsikáztunk Csemőre. Nagy László osztályvezető felnyitogatta a tömbszekrények fedelét, utána számoltunk, sőt fényképfelvételt is készítettünk. A rekeszekben talált (szombati,

vasárnapi) példányszámok — leg-többjük Pest megyei Hírlap — megernek egy-kis kimutatást.

	Fiók	Előfiz.	Benne
Mizsei út	14	5	0
Iskola dűlő	54	19	9
Vegyesbolt	69	17	5
Tsz-központ	54	10	6
TÜZEP-telep	49	8	6

A levélszekrénytömbök elhelyezéséhez hozzá kell tenni, hogy valamennyien autóbusszmegállóknál vannak, a vegyesbolti támpont közelében orvosi rendelő, a TÜZEP-telepi mellett vendéglő működik. Az előbbinél több mint húsz kerékpárt számláltunk, amelyek a környékbeli tanyákról érkeztek tulajdonosaik, hogy autóbusszon folytassák útjukat. A tsz-központ mellett jó néhány személygépkocsi parkolt. Tehát forgalom szempontjából nem is akármilyen helyek, lett volna alkalom az újságok kiszédésére.

(Nem a témához tartozó megjegyzés, de érinti a szolgáltatás minőségét: Egy kis karbantartás, állagmegóvás elkelne, és valami megoldás arra, hogy a szekrények belsejébe ne hatoljon be a csapadékvíz.)

Pénteki panasz

No, de mi történik olyankor, ha a lap nem érkezik meg idejében? Sokan szólnak fel?

Általában nem, legkevésbé pedig vasárnap. Ez Vácot Szikora Miklósné hírlaposztály-vezetőnek a megállapítása, de megerősítette ezt Veresegyházon Helembai Lászlóné hírlapfelelős, Szecei Albertné egyesített kézbesítő és az éppen ott szolgálatot teljesítő Kvaka István rendszeres helyettes, az ő véleményében pedig benne voltak a másutt szerzett tapasztalatai is. Hétköznap meg inkább keresik nemcsak a késlekedő vagy elmaradó előfizetett lapot, hanem például Gödöllőn — amint arról Kőkenyesi Andrásné hírlapfelelős tájékoztató — a HÉV megállóinál a korán munkába indulók az áruspéldányokat is. Persze, ha napokon keresztül nem kézbesítenek egy lapot, azt szóvá teszik. Egyébként a pénteki számnak nem szabad kimaradnia — abban van a rádió- és televízió-műsor, azt hiányolják. Vannak persze megszokott, állandóan panaszkodó, minden apróságot szóvá tevő emberek. Rendszeres ügyfelek ilyen dolgokban is az egyes lapok vidéki társadalmi tudósítói; a hírlapok kérésre kiváló alkalom „közéleti fontosságuk” hangsúlyozására. Igen gyakori indíték a reklamációjánál az, hogy ki van fizetve, tehát az — teljesen mindegy, hogy minek, de — jár.

Csemőn előfordult, hogy a gépkocsi hibája miatt nem kézbesítettek vasárnap lapot, és ezt senki sem kifogásolta. Az is megtörtént, hogy késés miatt a Pest megyei Hírlap csak kedden került bele a levélszekrénybe; így is megfelelt. Dr. Huszár Lászlóné hivatalvezető úgy tudja, hogy ma már a tanács is jobban örülne a hétfői kézbesítésnek, a rendszeres, egyesített külterületi kezelőjáratokkal.

Vizsgálódásunk talán mégiscsak közelebb vitt célunkhoz, s az a feltételezésünk, hogy a vasárnapi lapot a közönségnek nélkülözni tudja, szinte bizonyossággá vált. Természetesen a kiesett terjedelmet a hét többi napján pótolni kell, a kulturális mellékletet pedig a pénteki vagy szombati számhoz kell csatolni. Erre már van is jól bevált példa. A Népszava szombati számában bocsátja olvasóinak rendelkezésére, s akit a tartalma érdekel, az megfelelőképpen becsben tartja, nemcsak megjelenésének napján.

Hogy a hét végére visszaesik a napilapok nyújtotta olvasmányok iránti érdeklődés, azt mutatja az Esti Hírlap szombati számának meglehetősen csekély forgalma. Ugyanez áll a vidéki déli vagy délutáni lapokra, például a miskolci Déli Hírlapra.

Ha meggondoljuk, hogy az eddig leírt tapasztalatok a mostani olvasási szokásokra épültek, bizonyosak lehetünk abban, hogy az ötnapos munkahét általános bevezetése — az életmód további változását hozva magával — még inkább eltéríti a közönséget a munkaszüneti napokon az újságoktól a tudósításokat, híreket és a hozzájuk fűzött magyarázatokat tartalmazó részüktől. Tájékozódásra elég, emellett gyorsabb és frissebb is a rádió meg a televízió. Akit pedig mélyebben érdekelnek a kül- és belföldi politikai és gazdasági kérdések, az megkapja más orgánumból a tájékoztatást, sokkal bőségesebben és alaposabban kifejtve.

Érdekes gondolatokat kelt a pénteki számok iránti fokozott érdeklődés. És ez nemcsak az előfizetett példányokra vonatkozik. Tájékozódásunk színhelyein mindenütt azt tudtattuk velünk, hogy pénteken az árusforgalom is nagyobb. Természetesen a szerkesztőségek is ismerik a rádió- és televízió-, a színház- és moziműsornak, a sorsolási jegyzékeknek, az apróhirdetéseknél és egyéb közérdekű közleményeknek a kelendőseget fokozó hatását, a pénteki szám ekkora jelentőségének hallatán viszont már olyan képzet keletkezett bennünk, mintha — legalábbis az olvasók bizonyos rétegeinek a szemében — az újságok tartalma a munkaszüneti napokon a rádióhoz és a televízióhoz alál volna rendelve. A vasárnapi szám csökkent jelentőségét támasztja alá a közönségnek az az igyekezete is, hogy hírdetéseit a pénteki vagy szombati számban közöltesse, meggyőződése szerint ugyanis a vasárnapi számot kevesebben olvassák.

Olvasás vonaton

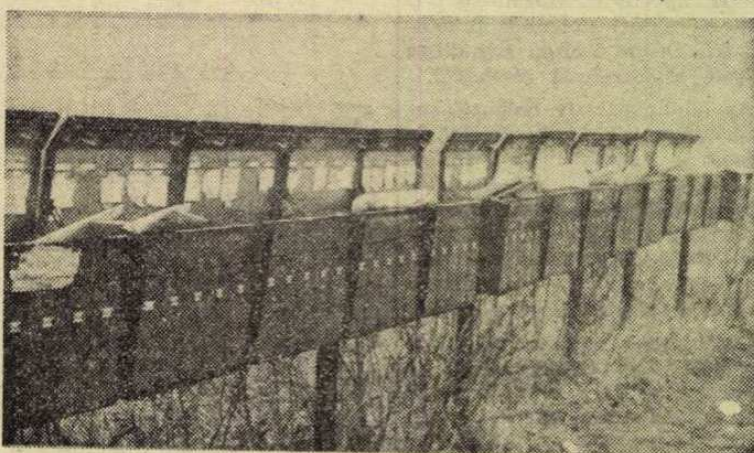
Az újságolvasási szokások kialakulásában jelentős szerepet tölt be a településrendszer. A közelmúltban várossá vált Dunakeszi például egyre inkább az alvóváros arculatát ölti magára. Lakosainak száma gyorsan növekszik, az infrastruktúra késik. Az előre gyártott elemekből épült háztömbök lakosságának ötven százaléka Budapestre, újabb húsz százaléka Vácra jár dolgozni. Korán indulnak, későn érkeznek, hétvégeken menekülnek a zajokat jól vezető betonfalak tömegéből. A hírlap rendeltetése az utazással eltöltött idő lekötése. (Ezt támasztja alá Gödöllő hétközi nagy árusforgalma is.) Az otthon tartózkodás viszonylag rövid ideje egyébre szolgál. Érthető, hogy kevés az előfizető — kiváltképp, ha a kézbesítés bizonytalan —, s hogy olykor vasárnap vagy még hétfőn is a levélszekrényben szunnyad a lap. Módosult formában ezek a megállapítások érvényesek a nagyobb (nem alvó) városok lakótelepeire is.

Ha elfogadjuk, hogy a vasárnapi kézbesítéssel csak nagyon viszonylagos igényt elégítünk ki, amely a műsorszórás technika gyors fejlődésével és az életmód megváltozásával ugyancsak megkopott, s ennek alapján az illetékes párt- és állami fórumok méltányolják a postásoknak azt az óhaját, hogy vasár- és ünnepnapokon ne kelljen hírlapot kézbesíteniük, teljesülhet az a kívánságuk is, hogy valamennyien részesüljenek az ötnapos munkahét örömeiben. Márpedig a XII. pártkongresszus ekképpen határozott.

Ha pedig erre a lehetőség megnyílik, talán nem fog annyira lenézett foglalkozásnak számítani az „újságkihordás”, és a munkaerő-kínálat bővülésével állandósítani lehet a hírlapkézbesítő gárdát. Ez mindenesetre önmagában is jelentős minőségjavító tényező, míg nem a jelenlegi munkaidő-beosztás megmerevedése ellenkező előjelű változás árnyékát vetíti előre e fontos szolgáltatásra.

Reméljük, az előbbi változatnak örülhetnek majd mind a postások, mind az újságolvasók.

Benda István

Csemő, Iskola dűlő, február 23., hétfő, 11 óra

Értékeinkről, az öregekről...

Furcsa szerzet az ember. Töri magát, hogy teremtsen, azután azt nem vigyázza. Búszke munkájának fontosságára, de a más dolgát már kevésbé becsüli.

Ha valaki megtalálta magát a világban, érezte azt, hogy keze nyomán az anyag életre kel, hogy tetteivel valamit teremtet, akkor ragaszkodik a munkájához, s ha nem hagyja, hogy csatlakozzék benne, ez a kapocs egy életre szól. Illetve csak szólna... A napok, évek, évtizedek ekkor öltöztetik ritmusa egyszer csak megtörik. Más az, ha a fáradság ejti le a kézből az elvégezni valót, és más az, ha a kéz és a fej még bírna, csak hogy elérkezett egy életkor, a nyugdíjkorhatár.

Aki megdolgozott érte, és vágya pihenni, tegye. De hány kéz és hány, az addig végzett munkához még friss szellem kénytelen abbahagyni azt, amit még bírna, s aminek elvégzésére továbbra is szükség van.

Rosszul gazdálkodunk értékeinkkel. Hány tárgyat selejtezzünk meg jól, még használható, még rendeltetésben értékálló, csak mert egy rosszul értelmezett újítási-változtatási szándékunk engedve félretesszük egy használhatóságában talán rosszabb, legfeljebb ugyanolyan, de megjelenésében új dologért.

Ha csak az apróbb tárgyakkal lennének így! De nem övünk az apáink által már megépített. Hány várost, hány falut tett csúffá az az újítási szándék, és a megvalósítás milyen felemásra sikerült! Tudunk-e élni, lakni az újonnan létrehozottban, pompájukban? A „belakás” hiányától ezért konganak üresen a díszes épületek. Hány értékünk lett maratalekká, rommá csak az utóbbi évtizedekben is!

Bánunk-e máshogyan az emberekkel? Csodálatos szociális intézkedések születnek hatalmas társadalmi összefogással a magatehetetlen öregekért. De mi történik azokkal, akik még nem magatehetetlenek? Szükség lenne rájuk, munkájukra, tapasztalataikra, szakértelmükre, s ezt ők még tudják adni is, mi mégis „lecséréljük” őket.

Az egész történelem azt bizonyítja, hogy a felhalmozott értékeket meg kell őrizni, élni kell velük. És mégis... őrizzük-e értékeinket? Biztosak vagyunk-e abban, hogy amit eldobunk könnyű kézzel, az valóban rosszabb, mint az azt felváltó új? Nincs számomra tragikusabb látvány, mint az életével megáldott, de a sors által téblábolásra kényszerített nyugdíjas. A pedagógus, aki tevékenységként lottószelvényeket értékel, a postászsakszervezeti mozgalomban harminc évet végigdolgozó, aki kiskertjét ápolgatja csupán.

A munka, az értékes tevékenység emberi igényünk, egyénileg változó, hogy mikor fáradság el, mikor nem tudunk már teljes szívvel, odaadással részt venni benne. Sokan kényszerülnek több évtizedes munka háttérével más foglalatosságot keresni, csak mert elértek egy életkort. Én most nem azokról beszélek, akik epedve várják azt a napot, amelyen végre kiszakadhatnak munkakörükéből. Sokan vannak ők is, de nem tudom, hogy ők éltek-e helyesen, hisz számukra bizonyára kényszer volt a munka. Tudomásul kellene vennünk, hogy vannak, akik munkájukat hivatásnak tekintik, örömet lelnek, életük értelmét látják benne. A kényszerű elválással a munkától nem szakadhatnak el.

Nem vagyok meggyőződve, hogy helyesen gazdálkodunk legnagyobb értékünkkel. Annyi arc jelenik meg most előttem, évtizedekig szakmájához hű, ezért önfeláldozó ember arca, s obsztójával zsebében most mindegyik tétova...

Sajnos, a példák sora bizonyítja, az ifjítás, a személyesre — bár kívánták a türelmi időt — nem mindig sikerült. És mégis, a folyamat folytatódik. Nem várjuk meg az „igazi” nyugdíjkorhatárt... — Jógi —

A kultúra nem fényűzés, a művelődés nem szórakozás. A szerepe mind a társadalom összességére, mind a dolgozók egyéni életére szempontjából jelentős. Funkcióinak sokrétűsége talán jobban megérthető, ha arra gondolunk, hogy a kulturális javak a történelmi múltban nem alkottak egységet, hanem más-más kombinációkba tartoztak, például kultuszba, mágiába, politikumba vagy a közösség játékaiba. Nem váltak el a társadalom egyéb „praktikus” tevékenységi formáitól. Ismeretlen volt a „hasznos” és a „szép” szétválasztása.

A húszas-harmincas évek munkásmozgalmában a művelődés a politikai feladatok ellátásával összefüggésben töltött be nélkülözhetetlen szerepet. Benjámin László, aki e korszak cselekvő részese volt, így ír: „...a mozgalomban a politikai, a gazdasági és a kulturális tevékenység szétválaszthatatlanul összeforrt, hiszen ahhoz, hogy a munkások eredményre jussanak, műveltszállyá kellett válnon. Helyt kell állnia a munkásnak a saját osztályában, mert az életformához hozzászokott, hogy mindenki agitátor is, tehát új erőket szervez; helyt kell állnia a mozgalomban úgy is, hogy világosan látja az összefüggéseket, a vitás kérdéseket; és egyre inkább helyt kell állnia a politikai élet különböző területein is, ahol szerepet kap. Ezért válhatott a húszas-harmincas években szálloigévé: „A tudás hatalom — Tanulj, hogy taníthass!”

Ezeknek a gondolatoknak ma is élniük kell. A hazánkban lezajlott társadalmi változások következtében különösen nagy jelentősége van a felnőttnevelés iskolapótló szerepének. A dolgozók továbbtanulása, műveltségük gyarapítása nélkülözhetetlen a politikai és gazdasági célok eléréséhez, elősegíti a társadalom belüli egészséges mozgást, a mobilitást.

A posta előtt álló feladatok ellátásának is előfeltétele, hogy gyarapodjék a dolgozók tudása,

s a magasabb műveltséggel összefüggésben fejlődjen magatartás-kultúrájuk.

A művelődés funkcióit az egyén szempontjából is szemügyre kell vennünk. Ez nem valami fölösleges szubjektívizmus, hiszen a dolgozó ember a maga belső egyensúlyával, feszültségeket megoldó személyiségi tulajdonságaival lehet hatékony társadalmi ember, ellenkező esetben a változó körülményekhez alkalmazkodni nem tudó, a követelményektől elmaradó, visszahúzó erő. Az egyén a társadalom szempontjából is akkor érték, ha tulajdonságai, képességei a természetileg adott lehetőségeknek megfelelően minél teljesebben kifejlődnek.

A művelődés alapfeltétele a személyiség nyitottsága. Az érdeklődés felkeltése és ébren tartása nem könnyű feladat. A felnőttek számára különösen a komoly erőfeszítéseket követelő oktatásban való részvételhez erős indítékok szükségesek, melyek a személyiség érdeklődésével függnek össze. A részvételt nem téveszthetjük össze az aktív szellemi munkával. Kíváncsiságból, szórakozásvágyból, vagy az előírások megfelelés szándékából csupán a részvételig juthatunk el. A tanuláshoz szükséges indítékok a személyiség valós érdeklődésével függnek össze. Ezek között első helyen szerepel a munkához szükséges tudás megszerzése, gyarapítása. A gyakorlatban ez a tényező számos területen ellentmondásosan érvényesül.

Az anyagi érdekltség akkor hat ösztönzőleg, ha a tudás, a szakképzettség és a jövedelem egymással ésszerű viszonyban áll. A műveltség társadalmi megbecsülésének korlátozott érvényesülése nem kis mértékben függ össze ezzel a problémakörrel. A különböző motívumok kö-

Tanulj, hogy taníthass!

zött nem hanyagolható el a továbbtanulók, vagy a végzett szaktársak példája sem, így elhelyezésük, munkakörüik alakulása és így tovább.

A dolgozók folyamatos művelődése nem csupán a gazdasági okok miatt vált szükségessé. A megfelelő műveltség lehetővé teszi alkalmazkodásukat a környezet által támasztott követelményekhez, segít az élet nehézségeinek megoldásában.

Mindenkiben él a harmónia iránti igény. Az ember természetes szükséglete, hogy olyan munkát végezzen, mely személyiségének legjobban megfelel, amely lehetőséget nyújt képességeinek kibontakoztatására. A társadalmi és gazdasági fejlődés, a munkamegosztás jelenlegi szintjén erre nincs mindig lehetőség. A munka és a személyiség képességei, vágyai közötti ellentmondás feloldásában érvényesül a közművelődés kiegyenlítő, kárpótló szerepe. A dolgozó szabad idejében találhat olyan elfoglaltságot, melyben alkotó vágyait kiélheti. A szórakoztató, szórakoztatva művelő időtöltés nemcsak szellemi igényeket elégít ki, hanem pihentet és fel is frissít.

A közművelődés gondjainak csak egyike az, hogyan juttassuk el a kulturális javakat a dolgozókhoz. Összetett és nehéz feladat az önálló elsajátítási, feladalmazási képesség fejlesztése, a részismeretekből, az ismeretek halmazából egységes világkép kialakítása. Nem könnyű az érdeklődést például a pusztán szó-rakoztató termékektől a művészetek felé irányítani, hiszen ez utóbbi már a megértéshez, a befogadáshoz is munkát kíván. A felszínes szórakozás „kikapcsol”, nem más, mint feledtetés. Arra indítja az embert, hogy észrevétel nélkül menjen el saját történelme mellett. Nem kíván új ismeretet adni, nem akar változtatni. Ebben áll veszélyessége, ezért kell a dolgozók figyelmét az értékes alkotások felé fordítani, segíteni azok befogadását.

Szakszervezetünk mindig is fontos feladatának tekintette a dolgozók művelődésének elősegítését. Az elmúlt ötvenes években a posta vezetésével. A vezérgazgatóság személyzeti és oktatási szakosztálya, valamint szakszervezetünk kulturális, agitációs és propaganda osztálya az elnökség március 5-i ülésén adott számot az elért eredményekről és gondokról. A művelődés különböző területeit felölelő tárgyalásos értékelés, a tapasztalatok összegezése is hozzásegít a kongresszusi határozatok végrehajtásához.

Zoltán Istvánné

Aki a bort jól kezeli...

Kedves, szép hagyománnyá vált már, hogy a kertbarátok évenként megrendezik vidám műsorral, borversennyel egybekötött félévesztal-találkozójukat, s a jó vacsora és a saját termésű még jobb borok mellett ünneplik az elmúlt év sikereit.

A jónak mi sem vagyunk elrontói, szívesen adunk hát hírt — az idén is — a kiskertekért művelőinek valóban családi, baráti összejöveteléről.

A megszokottól is több vendéget üdvözölhetett dr. Cserecsér Péter, a kör vezetője, a házigazda, a Postás Művelődési Központban. A találkozón részt vett Kresch József, a Hazafias Népfront kertbarát körének vezetőségi tagja. Ott voltak az angyalföldi és a hallásszerűlt kertbarátkör képviselői is. Na és a postások is többen lettek, hiszen már 124 taggal dicsekedhet a kör.

A jó hangulatról Szuhai Balázs, Verebi Iván és Balassa Tamás gondoskodott. Szuhai Balázs többek között volt mesteréről, Rózsahegyi Kálmánról mesélt, aki közismerten szép kort ért meg. Tanítványainak még azt is elárulta, hogy mi a hosszú élet titka: szerette a jó bort.

Ilyen bevezető után Tóth Mihály, a Borminősítő Intézet nyugalmazott igazgatója is alig talált kifogást a borok értékelésénél. Elmondta, hogy ennyi italt még soha nem kellett megköszölni, hiszen a hetedik borversenyre 7-8 üveget hoztak el a versenyzők. A múlt év kedvezőtlen időjárása után okkal félt a borok minőségétől. Kellemes meglepetés érte, jó ízű, illatos italokat fogyasztathattak. A hírhedt és rettegett egérszagot most alig fedezte fel. Néhány kisebb hibát talált, egy-kettő a kezeléskor adódott, túl kényszer volt a hordó, kissé opálos a szín, magas a szesztartalom...

Az óborok közül néhány előregedést mutatott. Nem igaz minden esetben az a közmondás, hogy a bor annál jobb, minél öregebb. A vörös borok egyikénél ecetesedés mutatkozott, másnál az erjedés volt rossz. A 16 ribizskebor között ötnél talált kisebb hibát. Mindezek ellenére nagyon elégedett volt a múlt év termésével, mert 51 bort kifogástalannak minősített, a 65 százaléka pedig jó arány. A hibák megszüntetéséhez szívesen ad tanácsot.

Ezen a borversenyen már azokat az italokat bírálhatták, amelyek azokról a tőkékről fakadtak, amelyeket a kertbarátok tagjai az együtt tanultak alapján

neveltek. Dr. Cserecsér Péter erre volt a legbüszkébb, olyan vidám mondókával ecsetelte a borminősítés szertartásos műveletét, hogy azzal még a legnagyobbat vető bortermelőt is hangos nevetésre fakasztotta.

Majd komolyra fordítva a szót, beszélt a kertbarátokról múlt évi eredményeiről, a közös programokról, bel- és külföldi kirándulásokról, a gyakorlati foglalkozások népszerűségéről. Legnagyobb sikerének most is azt a megtiszteltetést tartja, hogy a nemzetközi mezőgazdasági és élelmiszerkiállításra a csepeliekkel együtt ők képviselhették a budapesti kertbarátokat. Az ott kapott TOT-küldöndj és a Hazafias Népfront „Budapesti Bizottságának bronzplakettje már csak ráadás volt.

Az új tervek ismertetése után megköszönte a jó munkát és mindazok segítségét, akik hozzájárultak a postás kertbarátok jó hírének öregbítéséhez.

A nagy vadászterem már kisinek bizonyult a vacsoránál, de a kiskertek szerelmesei mégsem mentek külön terembe, inkább szorosan ültek, mert ők egymásnak is barátai. Később még úgyis elkezdődött a vándorlás, hiszen mindenkit szerettek volna megkínálni, mindenkiel koccintani a további jó kertészkedésre, a jó időre, egészségre és a hosszú életre.

Szirmai Mária

ÓBUDA

Kovács József tusrájza

A Postamúzeum a magyar távbeszélőközpont létesítésének 100. évfordulója alkalmából

Emlékeim a távbeszélőről

címmel irodalmi pályázatot hirdet.

A pályázat célja: a hazai távbeszélő-hálózat kiépítésével, az emberek szolgáltatásban betöltött szerepével, az elmúlt 100 esztendő történelmi eseményei során történt felhasználásával, fejlődésével, korszerűsítésével kapcsolatos olyan emlékek összegyűjtése, amelyek nem minősülnek távbeszélő- vagy állami titoknak.

A Postamúzeum várja a pályázaton való részvételüket mindazoknak az aktív és nyugdíjas postás dolgozóknak, akik a távbeszélő-szolgáltatást hivatásszerűen foglalkoztat. Munkájuk során a távbeszélő révén az elmúlt emberöltők történelmi, társadalmi eseményeinek részeseivé váltak, vagy közvetlen szemtanúi voltak.

Külön számítunk azoknak a részvételére, akik újjáépülő hazánk és a Magyar Posta, a szocializmus építésének kezdeti időszakából őriznek emléket.

Számítunk azoknak a szaktársaknak a közreműködésére is, akik valamely nevezetes személyről (művész, író, politikus, tudós, közéleti személyiség stb.) őriznek emléket a távbeszélővel kapcsolatban.

Részt vehetnek a pályázaton azok is, akik esetleg már nem élő közeli hozzátartozójuktól, családjuktól hallomás útján őriznek a pályázat témakörébe tartozó hiteles emléket.

A pályaművek terjedelme kötetlen. Ha mód van rá, munkáikat írógepen szíveskedjenek elkészíteni. A pályamunkákhoz lehet fényképet, fényképreprodukciót, korabeli újságkivágást és más dokumentumot is csatolni; ezek növelik a pályamunkák hitelét, történeti jelentőségét. Kíváncsok, hogy a pályázók a dolgozatban súlyt fektessenek a leírt események helyének, időpontjának, az elbeszélő személy(ek) nevének pontos megjelölésére.

A pályázattal kapcsolatos további felvilágosításért Sallay Lászlóhoz, a Postamúzeum könyvtárosaéhoz fordulhatnak az érdeklődők a 427-938 telefonszámon.

A pályamunkákat a Postamúzeum címére kell beküldeni: Budapest, Népköztársaság útja 3., 1061.

Beküldési határidő: 1981. szeptember 15.

A pályamunkákat bíráló bizottság értékeli, a legjobbak díjazásban részesülnek. Egy-egy 5000 forintos első, 4000 forintos második és 3000 forintos harmadik díjat, a pályadíjakon felül pedig értékes jutalmakat szándékozunk kiosztani.

A legjobb és arra alkalmas pályamunkákat a postai lapokban, illetve a Postamúzeum Évkönyvében közöljük.

A pályázat nyerteseinek a díjakat és jutalmakat 1981. októberében a Múzeumi Hónap alkalmából adjuk át, és a pályázat eredményét közöljük a Posta és a Postás Dolgozó című lapban.

POSTAMÚZEUM

